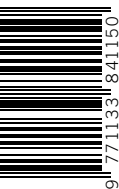

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Camerata Penedès: música, autogestió i transformació social

Pàg. 10

Economia per la Vida
L'energia, per a la transició
ecosocial!

Pàg. 16

Cooperativisme
Baròmetre cooperatiu
2021

Pàg. 18

Reflexions
El futur (im)possible de
l'urbanisme i la mobilitat

Pàg. 23

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SelPrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

arç
COOPERATIVA

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Berta Alarcó, Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Àlex Romaguera, Quim Sicília, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Camerata Penedès, SCCL

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Anna Pujol.

05

EDITORIAL

Cooperativisme, ODS i transició ecosocial.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Balanç del cooperativisme 2021.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Camerata Penedès.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Carla Escarrà.
Sara Blázquez

16

ECONOMIA PER LA VIDA

Recuperem el futur:
L'energia, per a la transició ecosocial!
Jordi Mateu

18

COOPERATIVISME

Adeu a les conseqüències de la covid-19! El Baròmetre Cooperatiu amb dades del 2021 confirma la remuntada.
Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

21

COOPERATIVISME

Fem créixer el consum cooperatiu!
Jordi Rojas

23

REFLEXIONS

El futur (im)possible de l'urbanisme i la mobilitat.
Maria Medina

25

RESSENYA

Economia solidària i ruralitats.
Ricard Pedreira

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Anna Pujol Navarro

(Sallent, 1992), periodista a la cooperativa Dies d'agost

Em sembla atractiu del cooperativisme que en la majoria dels casos surt des de baix, des de la gent i per a la gent. I això fa que els projectes cooperatius acostumin a ser més empàtics i coherents. També m'atrau que s'hi solen tenir en compte les cures com a element indispensable. Tot i que a vegades els ritmes frenètics ho facin difícil, hi ha aquesta visió i intenció dins del dia a dia.

En canvi, no em convenç del cooperativisme, el fet que acabin sortint més beneficiats d'alguns ajuts grans projectes que són empreses capitalistes disfressades de cooperativa i hi hagi iniciatives petites molt més innovadores que no rasquin res i hagin d'acabar

desapareixent. Tampoc em convenç el fet que hi hagi cooperatives que, de tant voler fer-se grans, acabin perdent el contacte i la connexió entre la gent que hi treballa.

En cas de crear una empresa, optaria pel cooperativisme, sí! Per compartir-ho horitzontalment entre totes, per aprendre i intercooperar amb altres projectes d'economia social. Perquè ja que hi hem de dedicar tantes hores i esforços, que sigui amb sentit.

Cooperativisme, ODS i transició ecosocial

L'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible de Nacions Unides és la continuació d'acords, cimera i conferències internacionals anteriors que es van incomplir de forma sistemàtica, i no fixa ni compromisos ni responsabilitats que en facilitin el compliment. Res de nou, tal com s'ha posat de manifest a la Cimera sobre el canvi climàtic celebrada fa unes setmanes al Caire. Tot i això, els Objectius de Desenvolupament Sostenible proposen un conjunt d'accions de caràcter integrat que inclouen les esferes econòmica, social i ambiental que ens permeten interpel·lar els poders públics i les empreses en relació amb plantejaments globals i accions concretes que possibilitin un avenç cap a la solució estructural d'allò que és la causa de la crisi sistèmica a resoldre.

En un article recent on es tractava sobre les oportunitats d'una gestió cooperativa basada en els ODS, se citava Emili Villaescusa, president de la Confederació de Cooperatives Valencianes (Concoval), que assegurava que les cooperatives, per la seva naturalesa i els seus valors particulars, practiquen una economia alineada plenament amb els principis de la responsabilitat social empresarial i el desenvolupament sostenible, i que els ODS són l'escenari natural en el qual operen.

Encara hi ha, però, algunes grans mancances a resoldre. L'una és la distància molt important entre els valors declarats que expliquen el cooperativisme i l'economia social i solidària, i els valors realment practicats per una part de les seves entitats. Una distància que ens obliga a afirmar que ens queda molt per millorar. L'altra, que tot i que moltes accions proposades pels ODS persegueixen la sostenibilitat, no es problematitza el fet que s'acostuma a confondre a propòsit el desenvolupament amb el creixement o que, fins i tot, no s'amaga l'objectiu de continuar amb el creixement econòmic, tal com fa l'ODS 8, la qual cosa entra en contradicció amb la sostenibilitat i, per tant, amb altres ODS. I, per últim, encara és poc freqüent que les propostes des del cooperativisme organitzat s'emmarquin, de manera explícita, en una estratègia de transició ecosocial que permeti avançar en els canvis econòmics, polítics i culturals que ens són imprescindibles.

Una dècada d'accions per les persones i el planeta. Foto: Ajuntament de Granollers

RECONeixEMENTS COOPCAT 2022

Un any més, i ja sumen sis edicions, la Confederació de Cooperatives de Catalunya atorgarà els Reconeixements

CoopCat 2022 per mostrar i premiar la feina i els mèrits del cooperativisme d'arreu de Catalunya. Més enllà dels premis, els Reconeixements CoopCat són una oportunitat per mostrar l'orgull del model i els valors que representa el cooperativisme. Aquests guardons volen seguir visibilitzant la tasca de les cooperatives i distingir la seva aportació en la transformació social i econòmica.

La gala d'entrega dels Reconeixements CoopCat 2022 es farà presencialment el dimecres 14 de desembre a la tarda al Mercat de les Flors, al carrer Lleida, número 59, de Barcelona. Els Reconeixements CoopCat 2022 distingiran els millors projectes cooperatius en sis categories diferents:

- Compromís amb el territori
- Compromís amb les persones

- Compromís amb la intercooperació
- Reconeixement a la trajectòria
- Reconeixement a l'emancipació juvenil cooperativa
- Reconeixement a la promoció i foment del cooperativisme

Aquest esdeveniment, any rere any, representa el punt de trobada del cooperativisme català per celebrar que les cooperatives continuen sent un agent essencial per transformar el model econòmic actual i per fer possible una reconstrucció social postpandèmia que no deixi ningú enrere. El cooperativisme és —i continuarà sent— l'economia que posa el benestar de les persones i del planeta al centre.

+ info:

www.cooperativescatalunya.coop

CAFÈ COOPERATIU: LA FIGURA DEL SOCI COL·LABORADOR A LES COOPERATIVES

La Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB coorganitzen, de forma bimestral, l'acte col·legial anomenat "Cafè Cooperatiu", una sèrie de monogràfics formatius de generació de coneixement cooperatiu.

El Cafè Cooperatiu té com a finalitat compartir coneixement per tal d'ajudar a difondre el model cooperatiu entre els advocats i advocades membres del col·legi, el món cooperatiu i la societat en general.

El passat divendres 25 de novembre va tenir lloc el 5è Cafè Cooperatiu, amb el títol "La figura del soci col·laborador a les cooperatives". Aquesta sessió va comptar amb l'experiència de les ponents Mar Garriga, cap del Servei Jurídic i Laboral de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC), i l'advocada Marina Berga, del Col·lectiu Ronda.

En format virtual, el Cafè Cooperatiu s'estructura en dues parts: ponències de persones expertes en la temàtica tractada a cada sessió i exposició d'experiències per part de cooperatives. És tracta d'una activitat gratuïta oberta a tothom i cal inscripció prèvia.

Els monogràfics formatius "Cafè Cooperatiu" es van iniciar el passat mes de març i s'ha anat consolidant. Les anteriors sessions van tractar aquests temes: les comunitats energètiques i les cooperatives (18 març); les competències del CMAC a les cooperatives de treball associat (27 de maig); conceptes clau del cohabitatge cooperatiu (22 de juliol) i requisits de la llei substantiva i de la llei fiscal per a la protecció (30 de juliol).

+ info: www.cooperativescatalunya.coop/projectes/cafe-cooperatiu i www.icab.cat

MIG MILER DE PERSONES ES REUNEIXEN A BARCELONA PREPARANT EL SALT D'ESCALA DE L'HABITATGE COOPERATIU

El primer Fòrum de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús va tenir lloc els dies 25, 26 i 27 de novembre a Barcelona al Campus de la Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra. Amb el lema "La via cooperativa pel dret a l'habitatge", es va plantejar com un espai per conèixer experiències, mostrar bones pràctiques, abordar reptes de finançament, normatius i d'accés a sòls dels projectes. Durant aquests tres dies, per les diferents activitats hi van passar **més de 600 persones de grups i projectes** d'habitatge cooperatiu de tot Catalunya i de diferents llocs de l'estat espanyol, així com equips tècnics d'acompanyament i persones de perfil tècnic i polític de diferents administracions públiques.

Les tres jornades van consistir en diferents tallers, xerrades, debats per enfortir les xarxes del moviment. Dirigida a projectes, entitats tècniques i administracions públiques, la trobada estava organitzada per la sectorial d'habitatge cooperatiu de la XES (Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya), Habicoop (la Federació de Cooperatives d'Habitatge de Catalunya) i el Grup d'Habitatge de REAS (Xarxa de

Xarxes d'Economia Alternativa i Solidària), amb suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

El dijous 24, un dia abans del seu inici, a la tarda, es va inaugurar el Fòrum al Palau Robert amb una taula rodona on van ser presents diferents entitats i administracions aportant la seva mirada i debatent sobre l'encaix general de les diferents vies que treballen per assegurar el dret a l'habitatge, els seus reptes i oportunitats d'enfortiment mutu.

Com a conclusió de la jornada, que tenia com a objectiu impulsar la col·laboració pública per a tirar endavant més projectes d'habitatge cooperatiu, es va acabar amb la signatura d'una declaració, la Declaració de Barcelona, que recull una sèrie de mesures a impulsar per diferents administracions locals, autonòmiques i estatal. L'acte de signatura el va acollir el projecte d'habitatge cooperatiu La Xarxaire, al seu edifici al barri de la Barceloneta, construït sobre sòl municipal cedit per l'Ajuntament de Barcelona. El conseller de Territori de la Generalitat de Catalunya, **Juli Fernández**, i **Ada Colau**, l'alcaldeessa de Barcelona i

presidenta de la Xarxa de Municipis de l'Economia Social i Solidària (associació municipalista que representa 50 municipis catalans) van encapçalar la signatura de la declaració.

El matí de dissabte 26 els diferents grups d'habitatge cooperatiu de Catalunya i arreu de l'estat van reblar la jornada amb una **manifestació per reclamar el suport públic al model, que va acollir més de 400 persones**. La manifestació va marxar des del Parc de la Ciutadella, prop del Campus de la UPF de Ciutadella on es va continuar desenvolupant la trobada durant el cap de setmana, i va arribar fins a plaça Sant Jaume de Barcelona, on va finalitzar l'acció reivindicativa amb la lectura d'un manifest. Sota el lema "Guanyem terreny a l'especulació!" es va reclamar una sèrie de mesures dirigides a administracions tant locals, autonòmiques i d'àmbit estatal.

Properament us oferirem a *Cooperació Catalana* un ampli resum dels continguts del Fòrum per l'Habitatge i de la Declaració de Barcelona.

RELLEU A LA PRESIDÈNCIA DE COOPSCONSUM

L'Assemblea de la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (CoopsConsum), reunida el passat 22 de novembre a la seva seu, va acordar la renovació dels membres del Consell rector i de la Presidència, després de presentar les diverses candidatures. També va aprovar la Memòria Social del 2021, els comptes anuals i l'aplicació dels resultats de l'exercici 2021.

La candidatura guanyadora a la renovació del Consell Rector i la Presidència està formada per les cooperatives Apindep Ronçana, Balenyà Sostenible, Consum cooperatiu, Opcions, SCIAS-Hospital de Catalunya, Som Energia, Som Connexió, Som Mobilitat i Sostre Cívica. Finalment el relleu a la Presidència va recaure en Yaiza Blanch de Som Energia, en substitució de Quim Sicília d'Abacus. L'assemblea també va agrair l'esforç i dedicació al president sortint.

+ info: www.cooperativesdeconsum.coop

El passat diumenge 27 de novembre al matí va tenir lloc l'acte de descoberta del faristol que recorda la història de l'antiga seu de la Unió Cooperatista Barcelonesa (UCB), un dels màxims exponents del moviment cooperatiu de la ciutat. L'edifici està situat en el número 176 del carrer Comte d'Urgell de Barcelona.

Durant l'acte de memòria històrica, en honor a l'edifici que va simbolitzar la màxima expressió del moviment cooperatiu a la ciutat de Barcelona, Pau González, regidor de l'Eixample, va descobrir el faristol commemoratiu. L'acte també va comptar amb Marc Dalmau, autor del text del faristol i cooperativista, antropòleg i especialista en història cooperativa. Marc Dalmau va fer un repàs de la història de l'entitat i també del procés de recuperació de la seva memòria posant en relleu la important tasca del veïnat i les associacions del barri de l'Esquerra de l'Eixample. La historiadora Mercè Tatjer també va glossar el paper que va tenir l'edifici en el context dels valors socials, polítics i educatius dels seus socis en el món cooperatiu de la ciutat d'abans, i com a model i suport per al món actual i futur.

Abans de la descoberta del faristol, els membres de la Plataforma Salvem la Unió Cooperatista Barcelonesa i les

MEMÒRIA COOPERATIVA: Un faristol recorda la història de la Unió Cooperatista Barcelonesa

autoritats van visitar l'interior de la finca, que va acollir la parròquia de Sant Isidor fins fa prop d'un any.

L'edifici de la Unió Cooperatista Barcelonesa es va fundar el 1927, resultat de la fusió entre dues cooperatives veïnes, El Rellotge (1901) i La Dignitat (1903), i es va instal·lar en l'immoble de l'Eixample a partir de 1931. Entre altres sales, incloïa un cafè, un forn de pa i una biblioteca. L'edifici és un exponent del potent moviment cooperativista de la capital. L'immoble disposava d'una gran sala d'actes, on es van celebrar mitings i actes de personalitats il·lustres del primer terç del segle XX.

Però l'acte no es va limitar a una mirada al passat, ja que gràcies a la pressió popular, sobretot de l'Esquerra de l'Eixample i el moviment cooperatiu, la seu serà catalogada, tal com vam informar a primers d'any. La ciutadania es va articular a l'entorn de la Plataforma Salvem la Unió Cooperatista Barcelonesa després que l'església, propietària de l'immoble, arribés a un acord amb l'Hospital Clínic per enderrocar l'edifici i fer un centre de recerca. La mobilització ha tingut els seus fruits i l'informe històric avala que es conservi, si bé encara està per conèixer l'abast dels elements a conservar.

dijous
1 de
DESEMBRE
19 h
Abacus
Còrsega (Carrer
Còrsega, 269,
Barcelona.
Metro Diagonal)

Presentació del llibre
Juli Vela Buldó
Cooperació social, escolar i de consum

Hi intervindran la presidenta d'Abacus Maravillas Rojo, el president de la Fundació Roca i Galès de Barcelona, **Xavier Palos**, el director de la col·lecció Cooperativistes Catalans, **Antoni Gavalda** i l'autor, **Jordi Pomés Vives**.

La presentació serà a càrrec d'**Andreu Mayayo**, catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de Barcelona.

Abacus

Juli Vela Buldó (1934-1997) va ser un gran idealista, un d'aquells grans reformadors socials que, ja de joves, tenen molt clar quins són els seus ideals i lluiten i entreguen tot el bo i millor que tenen d'ells fins al final dels seus dies per fer-los realitat.

BALANÇ DEL COOPERATIVISME 2021

Confederació de Cooperatives de Catalunya

@CooperativesCAT

El dia 8 de novembre es va fer públic, durant la presentació dels Premis Eines 2022 als millors projectes de transformació social convocats per la Càtedra en Emprenedoria i Innovació Social de la UAB, el Balanç del Cooperativisme 2021, integrat dins l'Anuari d'Emprenedoria, Economia i Innovació Social 2022. El recull de fites destacables del cooperativisme destaca per la resposta a la crisi provocada per la covid-19.

Durant el 2021 es va elaborar el pla «Una Economia per la Vida», que conté més de cinquanta mesures per a l'economia social i cooperativa amb l'objectiu de dotar de mesures de foment i promoció a les formacions polítiques per a la confecció dels seus programes electorals i adquirir un compromís d'aposta pel cooperativisme.

Una altra de les novetats de l'any passat va ser la participació del cooperativisme en el «Pacte Nacional per a la Indústria 2022-2025», una fita molt important per aconseguir que les empreses cooperatives tinguin el protagonisme que els pertoca en el procés de transformació del model industrial del país.

Destaca també el treball en l'impuls d'una nova convocatòria del «Pla de Millora de la Competitivitat» de les cooperatives agràries, dotat amb un pressupost plurianual inicial de 13 milions d'euros, el desenvolupament del «Pla Estratègic de la Política Agrària Comuna 2023-2027».

En l'àmbit de l'emergència habitacional, el 2021 es va definir una proposta per elaborar una regulació específica i promoció de l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús com a modalitat d'accés a l'habitatge assequible i no especulativa. Es van dur a terme les accions necessàries per millorar el finançament, l'assequibilitat,

la fiscalitat i l'assessorament a administracions locals per a la cessió de sòl i patrimoni, i es va impulsar l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús amb serveis per a gent gran, difonent els seus avantatges amb relació als models d'atenció a la vellesa existents.

Vista la necessitat que les escoles cooperatives siguin representades dins el sistema de les escoles concertades amb una veu pròpia que defensés les seves necessitats i interessos, el 2020 es va constituir l'Associació Empresarial d'Escoles Cooperatives de Catalunya i durant el 2021 s'hi va començar a caminar.

En l'àmbit de la política, destaca l'aprovació, per part de la Comissió Europea, del «Pla d'acció per l'economia social 2021-2030», que constata la contribució positiva de les entitats que integren l'economia social per aplicar els principis del pilar europeu de drets socials i els objectius de la UE per a l'any 2030, en especial el relatiu a augmentar la taxa d'ocupació i a disminuir el nombre de persones en risc de pobresa i exclusió social. I també la moció sobre Cooperativisme i Economia Social aprovada al Parlament de Catalunya reconeixent la importància del cooperativisme i l'economia social i solidària.

Finalment, destaquen reptes com l'accés i la participació del cooperativisme en els Fons Europeus «Next Generation», i la creació de Seira Impuls Cooperatiu, el primer vehicle d'inversió amb suport públic exclusiu per al cooperativisme i l'ESS.

El balanç de les principals fites assolides i accions impulsades pel moviment cooperatiu, així com les principals polítiques succeïdes a l'entorn del reconeixement, promoció i foment del cooperativisme, en particular, i l'economia social i solidària, en general, encapçalen el procés de reconstrucció socioeconòmica.

Camerata Penedès:

música, autogestió i transformació social

Cansades d'anar a tocar sense cap mena de vincle amb el territori i contacte amb la realitat, i d'aquesta relació de la música clàssica amb les elits, tenien ganes de trencar amb això i de «viure la sensació de realitat», d'estar amb un «públic real». Per això, van voler ser cooperativa, en considerar que és una organització horitzontal, vinculada al territori i que permet fer les coses de maneres diferents.

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Camerata Penedès resideix a l'Auditori Municipal de Vilafranca.

La Rebecca Clarke és una compositora, violista i musicòloga britànica que va fer carrera als Estats Units a principis del segle xx. Un nom important en la música clàssica. Una de les poques dones que s'han fet lloc en aquest món on les estructures del patriarcat els han impedit l'accés o les han invisibilitzat quan han destacat.

Aquesta és una de les preocupacions que impulsà la creació de la Camerata Penedès, orquestra de cambra i cooperativa de treball, resident a l'Auditori Municipal de Vilafranca. Un grup de joves músics formats en alguns dels conservatoris europeus més prestigiosos (Salzburg, Colònia o Basel) i amb una àmplia trajectòria professional, alguns són col·laboradors habituals de les principals orquestres del país, com l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, l'orquestra del Liceu o Le Concert des Nations, liderada per Jordi Savall, entre d'altres.

Dit això, la Marina Arrufat, violinista i sòcia treballadora, declara:

«Estàvem cansades d'anar a tocar sense cap mena de vincle amb el territori i contacte amb la realitat, no ens agradava aquesta relació que la música clàssica té amb les elits, teníem ganes de trencar amb això, i de viure la sensació de realitat, que estem amb un públic real, així que vam voler ser cooperativa perquè és una organització horitzontal, vinculada al territori, i fer les coses diferent».

La història d'aquesta orquestra es remunta a més d'una dècada enrere, però va ser al novembre de 2019 quan, amb la nova proposta, un grup de deu músiques i músics creà la Camerata i cooperativa. «Ens havíem cansat de tocar i marxar, que és el que habitualment fem els músics. És molt còmode, però no decideixes res, ni en l'àmbit de l'art ni del polític».

La iniciativa naixia sense referents a l'abast i sense que les membres tinguessin pràcticament cap experiència en gestió cultural o empresarial. A sobre, es constituïa a les portes del confinament per la covid

CAMERATA PENEDÈS

(els van cancel·lar totes les produccions), com moltes altres noves cooperatives, però en un dels sectors que patí les restriccions durant més temps. El més important, tanmateix, hi era: la proposta, els professionals i la voluntat d'anar endavant.

D'altra banda, a la columna de l'haver comptaven, per sort, amb finançament des del principi, perquè l'orquestra era resident a l'Auditori, amb un conveni per quatre anys que garantia quatre programes per any. «Una bona plataforma per començar, resistir i anar presentant-nos», recorda la Marina, «assagem allà, fem els concerts i, després, intentem anar a interpretar-lo a altres sales».

Dels deu membres, cinc dones i cinc homes, quatre són socis treballadors, dos dels quals fan la gestió, i sis són socis col·laboradors. La diferència s'estableix en funció del grau de responsabilitat. Les col·laboradores toquen i participen de les trobades clau per decidir què interpreten

i amb qui (quasi sempre calen més músics, de 12 a 24, segons les produccions).

Encara un altre problema, afegeix la Marina: el règim d'artistes no encaixa bé en les opcions de cotització a la Seguretat Social que permet la fórmula cooperativa. «Ningú de nosaltres viu només de la feina amb la Camerata, treballem en la docència i en altres produccions amb altres orquestres i vivim en un vaivé d'altres i baixes. Això dificulta molt afegir noves sòcies treballadores».

Aquest és un sector on la precarietat es fa notar amb força, fora de les poques grans orquestres. Aquesta és també una gran preocupació i un objectiu que la cooperativa es planteja resoldre. «Just ara hem aconseguit dues subvencions més que ens ajuden a desprecariar la situació, hem pogut sobreviure, però amb dificultats; han millorat condicions per als músics, però les dues persones de l'equip de gestió encara intentem assolir una situació plenament digna».

Camerata Penedès és una orquestra de cambra i cooperativa de treball.

La finalitat, així doncs, és trobar la forma i el finançament que permeti anar endavant amb aquest model autogestionat, en contacte amb la realitat i impacte en el territori, col·laborant amb entitats socials i culturals, com la coral de Vilafranca, casals de gent gran, escoles. Algunes d'aquestes activitats s'han pogut fer des del principi gràcies a una subvenció de la Fundació Pinnae.

“Poques dones s’han fet lloc en aquest món on les estructures del patriarcat els han impedit l’accés o les han invisibilitzat quan han destacat.”

CAMERATA PENEDÈS

La perspectiva de treball es veu plasmada, de forma força innovadora, en els concerts. La Camerata Penedès crea un espai de micròfon obert abans i després de les actuacions per compartir experiències amb el repertori que presenten. «Obrim el diàleg amb el públic assistent, que pregunta i opina; és molt interessant veure com es trenquen barreres que habitualment aïllen una mica la gent de la música clàssica», declara Arrufat, que destaca que volen «fer de la música una eina de transformació social; creiem que pot ser així».

Transformació social i perspectiva feminista van plegades. Davant l'absència de dones compositoras en les programacions de les orquestres, la Camerata es marca com a objectiu presentar-ne alguna en cada programació. «És un objectiu complicat», subratlla la Marina, perquè «no n'hem interpretat al llarg dels nostres estudis i la majoria de les dones abans componien per a piano i veu, lluny de compondre per a orquestres, ja que assumien que la seva obra seria ignorada i no veuria els escenaris. D'altra banda, nosaltres tenim només quatre programes a l'any. A més, quan programes dones, com que són poc conegudes, no cri-den el públic. De tota manera, tenim el compromís ferm de programar en cada temporada com a mínim una

dona». Al mateix temps, en quasi tots els programes que han fet han tingut dones a la direcció de l'orquestra.

Dins d'aquesta visió de la música, l'autogestió no és una qüestió tècnica ni fa només referència a la gestió empresarial, sinó que és una qüestió principalment de vida i política. Tot un aprenentatge i no poques dificultats. Per exemple, diu la violinista i corresponsable de la gestió, «arribar a comprendre que totes les decisions no les han de prendre tots, que no tothom fa tot. Treballar en pro del col·lectiu no vol dir que tot ha de passar per cada un dels membres de la cooperativa».

Tot cercant ampliar la implicació de més gent i del nucli fix, la Camerata camina: «Ens estem fent lloc, altres músics tenen ganes de tocar amb nosaltres», diu orgullosa la Marina. La presentació el passat 1 d'octubre al Palau de la Música sintetitza i expressa aquests avenços. «Va ser un triomf absolut, un èxit en tots els sentits, molt emocionant. Vam compartir molt, la gent va preguntar en el diàleg obert en acabar la música, estem molt contentes, perquè aquesta és la nostra particularitat i aportació, parlar amb la gent abans i després del concert».

Els van entrant propostes noves, un volum, de fet, que no poden assumir, informa la violinista, però sense

Abans i després de les actuacions creen un espai de micròfon obert per compartir l'experiència.

angoixes: «Tampoc tenim tantes ganes de créixer desmesuradament, vull dir més enllà del punt que garanteixi la dignificació laboral i salarial, que permeti contractar direccions de prestigi i, al mateix temps, dur a terme els projectes socials. Som un projecte humil que vol fer les coses molt ben fetes».

Pel que fa a les finances, fins ara el pressupost ha girat entorn dels 90.000 euros l'any. La transparència, a més, és marca de la casa. Al web es poden trobar els ingressos durant aquests anys, amb les subvencions privades o públiques que han rebut i els contractes.

“
La iniciativa naixia sense referents a l'abast i sense que les membres tinguessin pràcticament cap experiència en gestió cultural o empresarial.

Carla Escarrà (Ripoll, 1993) és la coordinadora del llibre *Economia Solidària i Ruralitats. Recuperant sobirania*, editat per Pol·len Edicions dins la col·lecció Eines, impulsada per la Xarxa d'Economia Solidària (XES). El contingut del llibre, fet a partir de debats en diferents punts del territori, avala la hipòtesi de l'autora: els entorns rurals han quedat subordinats als entorns urbans.

SARA BLÁZQUEZ

Carla Escarrà

Un personatge històric que voldries conèixer:
Montserrat Roig.

Una lectura imprescindible:
Acte de violència, de Manuel de Pedrolo.

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir:
@_yesbut_

No podries viure sense:
Les meves amigues.

Encara tens pendent: Acabar Filologia Catalana.

El cooperativisme és: L'eina transformadora que he triat.

«Els entorns rurals som proveïdors de recursos i abocadors de residus»

Sara Blázquez Castells
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

66

«Nosaltres ens considerem economia solidària, però la perspectiva urbana sovint no ens té en compte.»

Fa uns mesos vam entrevistar la Martina Marcet i assegurava que els criteris que s'han acordat per a l'ESS sovint no encaixen al món rural. Creus que aquests criteris estan pensats des d'una perspectiva urbana?

Sí, totalment. La col·lecció Eines ens recorda que ja es pot començar a viure d'una altra manera i nosaltres preguntem: a tot arreu es pot començar a viure d'una altra manera? O estem seguint el criteri hegemònic que l'economia és economia perquè passa en sectors urbans? Potser no parlem el mateix llenguatge. Nosaltres ens considerem economia solidària perquè bevem d'un suport mutu, d'una solidaritat, d'una manera de fer comunitària sovint molt lligada a la manera de fer dels entorns rurals per supervivència, i ara l'anomenem economia solidària i ens hi afegim perquè ens hi sentim identificades. Però les categories sovint no ens tenen en compte.

Has coordinat el llibre *Economia Solidària i Ruralitats. Recuperant sobirania, fruit del postgrau en Economia Social i Solidària a la UAB. Com va anar?*

Jo vaig fer el postgrau al 2019-2020 i, com en tots els postgraus, s'havia de fer un treball final. Jo soc de Ripoll, estic vinculada al cooperativisme aquí dalt i em preguntava, més enllà del cooperativisme agrari i més enllà del sector primari com a sector genuí de les comarques rurals i de muntanya, com s'articula l'economia solidària aquí? En el treball intento analitzar els reptes actuals dels entorns rurals i com petits projectes que s'entenen com economia solidària acaben resolent necessitats. Em coordinava el treball l'Eudald Griera, que està a la comissió de publicacions i informació de la XES i és una persona amb molta empenta, i en aquell moment esclatava la pandèmia i s'obria una finestra per pensar en l'en-

torn rural d'una altra manera. Va pensar: «potser això no s'està abordant des de l'ESS, potser ja és hora que ho fem». Vam proposar fer una cosa més grossa a la comissió, i vam pensar que un Eines era interessant. La idea era fer una primera aproximació, que hi hagués alguna cosa de què partir quan parlem d'economia solidària i ruralitat. Vam intentar fer-ho al màxim plural possible i d'aquí surten cinc debats. Intentem agafar eixos transversals que volem que hi surtin i trobar agents que ja treballen aquests eixos en el món rural. D'aquests debats, en surten unes conclusions que són el que jo recullo a l'inici de cada capítol, i llavors hi ha articles més de fons d'alguns d'aquests agents. Sabem que ens deixem molts temes i molta gent, però l'objectiu és que sigui divulgatiu, intentant aprofundir en algunes coses.

Es tracta d'un llibre col·lectiu dividit en blocs temàtics treballat a partir d'aquests debats. Per què aquests?

Jo no volia ser la portadora de la veu rural a l'ESS ni de bon tros, perquè hi ha molta gent que hi treballa i volia que això fos fruit de totes plegades. Va ser fàcil perquè la Mar de Pol·len Edicions, que és amb qui vam estar pensant l'estructura, i la gent que hi va participar van estar molt predisposades. Vam pensar que no podíem fer més de cinc debats i en vam voler fer un que validés la meua hipòtesi, que ha acabat sent la introducció, que és que els entorns rurals han quedat subordinats als entorns urbans i que s'han convertit en proveïdors de recursos i abocadors de residus i amb el turisme tancant l'engranatge. Vam intentar validar aquesta hipòtesi amb persones diferents del món rural, això ho vam fer a la segona edició de la FESS Rural, amb la Martina Marcet, el Sergi Saladié, el Darío Fornas i un activista de la Garrotxa. Després vam entrar en les temàtiques. Feminismes,

pagesia i desenvolupament local i sobirania energètica els teníem molt clars. Ens deixàvem moltes coses, com habitatge, cultura..., que vam anomenar Viure dignament al món rural, que volia ser un calaix de sastre per tot el que no podíem abordar per capacitat. I ho vam fer amb metodologia de debat per sentir diferents veus, i els debats els vam fer a diferents punts del territori, amb la voluntat de descentralitzar.

Parlaves del turisme. Es parla molt de la gentrificació a Barcelona i molt poc de la de les zones rurals. Creus que manca consciència?

El turisme és un dels temes que, tot i que no el tractem directament, va apareixent. És que seria gairebé un altre Eines! Nosaltres parlem d'entorns rurals com a proveïdors de recursos, i es veu molt clar amb aliments i energia; i abocadors de residus, i es veu molt clar amb purins i camps fotovoltaics. I el turisme hi és i no penja directament d'aquesta doble situació, però és el que tanca el cercle, i és el que et diu: «tu no ets sobirà si no és per complaure la necessitat d'algú altre». Ens estem queixant que Barcelona sigui un centre turístic i que no estigui pensat per als seus habitants..., i nosaltres? Han passat coses bèsties històricament. Al Berguedà no hi ha tren; n'hi havia hagut per les seves mines, però quan marxa la indústria, marxa el tren. I nosaltres, que no el fem servir? I això torna a apareixer ara mateix amb el turisme. Apareixen recursos, com les bicis públiques que sovint apareixen per al turisme i no per a nosaltres. Hem de veure com s'aborda aquest tema. Als debats va sortir que som moltes amb una activitat no sobreviuria si no tinguéssim una pota lligada al turisme. Ens molesta, ens fa no ser coherents i hem de pensar com ho fem per fer el canvi sense deixar-nos gent pel camí. I nosaltres ho estem patint a la muntanya, però el que s'ha patit a la costa és molt bèstia, fins al punt que no hi ha pesca! I què menjarem?

Un altre dels eixos centrals del llibre és la perspectiva feminista. A les zones rurals, a més, les activitats de cures són molt més complexes que a les zones urbanes. Complexitat que recau sobretot en les dones i en la seva organització. Com afecta això les dones i l'economia de les zones rurals?

Teníem ganes de parlar de feminismes a les zones rurals, i quan les situacions són diferents, les lluites són diferents. Els serveis públics estan molt més lluny, si has de portar la canalla a l'escola probablement

ho fas amb cotxe i qui ho acaba fent som nosaltres, perquè som les que renunciem històricament o les qui ens dediquem a la cura. Amb les persones grans i els hospitals també passa el mateix. I quan parlem de dones, també parlem de dissidències de gènere i també teníem ganes de veure què passa amb aquestes dissidències als entorns rurals. Sempre es parla de l'èxode, del poder sortir de l'armari, sentir-te millor amb la teva identitat sexual fora a la ciutat i el retorn sempre acaba tornant-te a recloure per la pressió social que hi ha en aquests entorns. Hi ha aquest control social, però també hi ha unes xarxes de suport mutu molt més fortes, i això és una de les coses que ens assegura el col·lectiu Gai-Art al llibre.

Durant el confinament semblava que alguna cosa estava canviant en les nostres escales de valors, en el nostre consum... Però no. Quina valoració en fas?

Durant la pandèmia les productores van al·lucinar de com augmentaven les vendes i semblava que portaria canvis en el consum que es quedarien, però això s'ha desmuntat, projectes com el de la Martina de Cal Roio han tancat i ha estat un xoc de realitat una altra vegada. I això et fa pensar en els salts d'escala a l'ESS. La meua sensació és que està havent-hi un fracàs absolut en tots els salts d'escala que està intentant fer l'economia solidària. És un fracàs perquè encara ho seguim llegint des del dret de la consumidora i no el dret de la productora, des del punt de vista alimentari és molt clar. La distribució, que és com el gran dimoni tant per als consumidors com per als productors, és una tasca necessària i imprescindible perquè tot funcioni, per què no l'estem assumint nosaltres des del consum? I per què no estem garantint que la

Carla Escarrà durant l'entrevista.

productora es dediqui només a produir? Cal tornar-nos a agafar al paradigma de suport mutu, solidaritat, ajuda, de pensar en l'altre, per intentar ser capaces de no deixar-nos a ningú pel camí.

El llibre també toca la sobirania energètica. Com dius, abans qui produïa, consumia i distribuïa l'excedent eren les veïnes del poble, ara els grans oligopolis. Què es planteja des de l'ESS i les zones rurals?

Sabem que el canvi ha de venir, perquè en algun moment hem de fer energia d'una altra manera i segurament passa per fer

energia renovable. El que estem dient és que això no s'està plantejant als entorns rurals perquè tinguem les terres, el vent o les condicions orogràfiques i meteorològiques, sinó que això està seguint les lògiques del mercat. I com que aquí la terra és barata, aquí és on ho farem, perquè els beneficis seran més grans i no seran per a nosaltres, sinó per als oligopolis energètics. Nosaltres necessitem fer-nos l'energia, controlar tot el procés perquè això sigui realment just i perquè no estiguem pagant preus estratosfèrics a algú que no està fent res per a les nostres vides, al contrari! El llibre analitza i proposa models petits, cooperatius, publicopriats-comunitaris, malgrat que sigui un dels grans debats.

Per què és important crear projectes comunitaris, pols cooperatius, cooperatives d'habitatge o la mateixa llibreria La Llucerna en zones rurals?

Moltes coses són possibles perquè les fem plegades, i sovint trobem escaletes a un model que no ens convenc, i soles no ho podem fer. És el cas de La Llucerna i també de molts habitatges cooperatius. El que intentem dir amb el llibre és que no ens ho estem inventant ara, això. Ho estem recuperant, en tot cas. No tot està perdut! És clar que es pot viure d'una altra manera, és que ja es vivia d'una altra manera! Però el mercat ens ha passat per sobre.

“

«Ens estem queixant que Barcelona sigui un centre turístic i que no estigui pensat per als seus habitants..., i nosaltres?»

Recuperem el futur: l'energia, per a la transició ecosocial!

XR GIRONA

Jordi Mateu
Membre de XRGirona
@XRGirona

El 2019 va ser un any central en la lluita climàtica, gràcies, en gran part, a la irrupció d'una generació de joves conscienciades i determinades a pressionar perquè canviés «el sistema, i no el clima». Darrere seu anàvem la resta, vingudes de diferents tradicions i diferents espais, totes agrupades sota una mateixa veu. Mediàticament, s'anava integrant el discurs. Políticament, començaven a remoure's coses, i l'emergència climàtica treia el cap en les agendes públiques. Es van prendre els carrers i s'assenyalaren els responsables d'aquesta crisi multidisciplinària del sistema capitalista. Crisi que començava a afectar i a impactar, sobretot, una generació sense esperança en el futur, farta de mentides i contes de fades tecnooptimistes.

La pandèmia ho va capgirar tot: una emergència sanitària, sobrevinguda, que paralitzava el país i el món. Capgirava les prioritats i adormia la flama de la lluita climàtica. Un parèntesi cruel a una lluita que seguia més vigent que mai i que ens encamina a un dels reptes més importants de la nostra era. Dos anys dels quals calia rescabalar-se i alçar-se. Calia tornar-se a organitzar i a mobilitzar. D'aquesta necessitat sorgí la idea, des de la Xarxa per la Justícia Climàtica (XJC), d'organitzar unes jornades que fossin punt de [re]trobatada de moviments ecosocials, des de la presencialitat i l'enxarxament. En sorgí la primera edició de Recuperem el Futur. L'èxit de convocatòria culminà amb l'organització, entre d'altres, de la manifestació que va permetre paralitzar l'ampliació de l'Aeroport de Bcn.

Aquesta demostració de força, mig any més tard, va fer pensar a la XJC la conveniència de celebrar-ne una segona edició. Més engrescades i en un nou context que, lluny de simplificar-se, feia de la invasió russa un precursor d'una crisi energètica que s'ha accelerat i que cada dia que passa genera més impactes econòmics i socials. A més, ha fet que molts països hagin abandonat l'objectiu de la transició energètica o la lluita climàtica per la seguretat energètica, fins al punt de rescatar vells projectes gasístics ja enterrats com el del gasoducte MidCat –i que obligà la plataforma Resposta al MidCat a reactivar-se i generar una resposta d'oposició. En definitiva, **un context cada vegada més complex i amb impactes cada vegada més evidents derivats de l'emergència climàtica, la crisi energètica, la crisi de materials, la crisi social i la crisi econòmica.** Enmig d'una des-

Girona va acollir les jornades de (re)trobatada dels moviments ecosocials "Recuperem el futur".

confiança i desmotivació de la ciutadania vers la política, i sense escenaris de futur esperançadors. Una realitat mancada d'utopies i massivament atacada per narratives distòpiques d'individualisme salvatge i mons de pobresa extrema. Un camp de cultiu per a l'extrema dreta i el [eco]feixisme, si des dels moviments socials o les ideologies alineades amb el postcapitalisme no generem escenaris futurs d'esperança que convidin la gent a creure i a seguir lluitant o transformant aquesta realitat actual. Perquè **només així podrem superar l'era dels combustibles fòssils, l'individualisme, la globalització, l'abús, l'extractivisme, el patriarcat i l'acaparament.**

I partint d'aquesta anàlisi, i amb l'objectiu de recollir el testimoni de la primera edició, l'octubre passat es va celebrar la segona edició del Recuperem el Futur. Amb la voluntat clara de seguir organitzant-nos, generar aquest relat que visibilitzi la possibilitat d'escenaris factibles i desitjables, i debatre estratègies d'incidència política. Unes jornades agrupades en dos dies i més de quinze activitats, i que, per una clara intencionalitat d'eixamplar l'abast territorial, s'organitzà de manera descentralitzada a Girona.

Aquesta segona edició va tornar a ser un èxit de participació. Més de 200 persones vingudes d'arreu van passar per les diferents activitats, xerrades, formacions, debats estratègics, activitats familiars o música. Girona va esdevenir durant un cap de setmana, **un punt calent d'activisme que culminà en una assemblea plenària d'on va sortir la idea de fer una [contra]ci-mera social de la COP27, per tal de teixir aliances en espais, lluites i sectors** als quals encara no s'ha arribat o que encara no s'estan fent ressò de la perspectiva climàtica o energètica... Una trobada amb clara voluntat d'anar generant resposta i moviment, a la vegada que fent crida per encaminar-se al Fòrum de Futurs [Im]possibles, esdeveniment organitzat per la Xarxa d'Economia Solidària (XES), juntament amb l'Observatori del Deute en la Globalització (ODG) i Còopolis, on es pretén debatre i generar un relat sobre l'enfocament i les mesures que hauria d'incloure una transició ecosocial justa.

Podríem dir que, malgrat les dificultats d'organitzar unes jornades com aquestes, es va complir amb l'objectiu de generar espai de trobada i reconeixement mutu, així com de debat estratègic. Se'n va sortir amb la necessitat i voluntat de seguir trobant espais d'enxarxament on anar construint relat, a la vegada que seguir explorant accions i campanyes de mobilització popular i de pressió política, dins de les quals ens sentim representades i que ens uneixi com a moviments i col·lectius.

El repte davant del qual ens trobem és molt gran. **Soles no ens en sortirem i cal que superem l'atomització, la parcel·lació, la sectorització i la territorialització de les lluites. Des de la solidaritat i la generositat.** Hem de generar imaginaris col·lectius que generin esperança, sense amagar la complexitat del context i el col·lapse cap a on ens encaminem (i del qual possiblement no ens escaparem). Cal que juntes ho puguem tot, i que unim forces i esforços per encaminar-nos cap a un futur postcapitalista just socialment, climàticament i globalment; sense deixar ningú enrere i tenint en compte la nostra responsabilitat com a Nord Global i del deute amb el Sud Global.

Encara queda molt camí a fer. De resistència i de construcció. De debat i organització. De suport mutu i d'autogestió. De recuperació de sobirania i internacionalització. Però encara queda partida. I encara no està tot el peix venut. El temps s'esgota i és l'hora de sortir amb tot. I per això seguirem, des d'on sigui i com sigui, teixint aliances, compartint lluites, generant mobilització i fent possible l'impossible: superar i acabar amb un sistema que atempta contra la vida i destrueix el planeta.

XR GIRONA

Reunió plenària durant les jornades.

XR GIRONA

Trobada al carrer.

La 2a edició d'aquestes jornades ha estat possible gràcies a la suma de moltes entitats que formen part de la Xarxa de Justícia Climàtica: Acció Ecofeminista, Animal Rebellion, ClimAcció, Ecologistes en Acció, Entrepobles, Extinction Rebellion BCN, Extinction Rebellion Girona, Fridays for Future BCN, Greenpeace, Novact, Observatori DESC, Observatori del Deute en la Globalització, Plataforma per la Qualitat de l'Aire, Revo Prosperitat Sostenible, Teachers for Future i Xarxa d'Economia Solidària, Enginyeria Sense Fronteres, LaCoordi i la Xarxa per la sobirania energètica. Amb el suport de l'Ateneu Cooperatiu Terres Gironines, l'Ateneu Salvadora Catà, SOS Costa Brava i Girona pel Clima.

Adeu a les conseqüències de la covid-19!

El Baròmetre Cooperatiu amb dades del 2021 confirma la remuntada

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
@coopstreball

Amb millor facturació, menys necessitat de finançament i un deute bancari menor. Així estan les cooperatives de treball, segons el Baròmetre Cooperatiu que analitza l'any 2021.

L'estudi és l'eina d'autodiagnosi de la Federació per conèixer l'estat de les cooperatives. Permet fer èmfasi en les accions a seguir i acompanyar les cooperatives de forma més real.

El Baròmetre 2021 fa un retrat del cooperativisme de treball català amb un perfil majoritari de cooperatives petites (fins a 10 persones sòcies), amb una xifra de negoci inferior o igual a 500.000 € i una àmplia majoria de persones treballadores que són dones, tot i que les dones tenen poca presència als òrgans de decisió de les seves cooperatives (els consells rectors).

L'estudi analitza l'estat de les cooperatives des de diferents punts de vista. En aquest article us oferim un tastet de cada una de les seccions. Podeu consultar el document del Baròmetre complet al nostre web: cooperativestreball.coop.

Persones sòcies

Les cooperatives de treball solen ser petites: **el 69% tenen un màxim de 10 persones sòcies**. El 28% tenen fins a 3 persones sòcies.

El 2021, **el 85,2% de les persones sòcies eren sòcies de treball** i el 41,2% de les cooperatives comptava amb sòcies col·laboradores.

Persones treballadores

També hi ha poques persones treballadores. Una mica més de la meitat, **el 54% de les cooperatives, tenen com a màxim 10 persones treballadores**. El 18% en tenen fins a 3.

Una dada que demostra que la covid ha quedat enrere és que l'any 2021 **el 49,5% de les cooperatives ha augmentat el nombre de persones treballadores**. Des de 2017 hi havia una tendència a la baixa quant a nombre de treballadores, que va empitjorar amb la pandèmia, però ara ha remuntat.

Gairebé dues de cada tres persones treballadores són sòcies (59,3%). És una dada bastant estable en el temps, que en els darrers anys s'ha mantingut entre el 55% i el 60%.

El 51,93% de les persones que ocupen càrrecs de direcció/gerència són dones. Aquest percentatge augmenta en les cooperatives d'iniciativa social (61,62%) i és superior al 60% en les del sector de comerç-venda (83,33%), serveis d'atenció a les persones (65,71%), energies renovables (100%) i educació (70%).

Situació econòmica i financera

En aquest àmbit també tenim bones notícies: **el 81,1% de les cooperatives ha confirmat que van tancar millor el 2021 que el 2020**.

El 68,7% de les cooperatives té una xifra de negoci inferior o igual a 500.000 €. Un 23,9% de cooperatives es mou en una xifra de negoci de màxim 100.000 €. El 31% restant, un percentatge gens menor, supera els 500.000 €. En clau de sèrie temporal, s'observa com **el 2021 s'ha trencat una tendència d'empitjorament de resultats que durava des de l'any 2017**.

Molt lligat amb això, amb una lectura positiva que indica que estem sortint de la pandèmia i dels problemes que havíem tingut, és que el 2021 **s'ha reduït la necessitat de finançament** de les cooperatives: el percentatge de les que van necessitar finançament l'any 2020 (un 45,2%) ha disminuït fins al 37,9% el 2021.

Seguint amb els aspectes laborals, **el percentatge de cooperatives que no ha aplicat cap mesura laboral** de les 7 preguntes, i que venien del Baròmetre Cooperatiu fet en pandèmia (ERTO, reduccions de jornades, vacances forçades o reduccions salarials), **arriba aquest any al 77% de les cooperatives enquestades**. La mesura més aplicada continua sent l'ERTO, amb un 7% de cooperatives. Cal recordar que, en l'edició anterior del Baròmetre, el percentatge de cooperatives que no aplicaven cap d'aquestes mesures era del 39,6%.

El deute bancari de les cooperatives ha decrescut en un 2,91%. Aquesta xifra és significativa perquè l'any passat el deute bancari havia augmentat un 7,8% en comparació amb el 2019. La disminució d'aquestes dues dades sobre el deute són positives si es té en compte l'increment actual dels tipus d'interès, la qual cosa pot no solament encarir el deute sinó dificultar-ne l'accés.

Quan les cooperatives accedeixen a crèdit bancari, majoritàriament ho fan a través de cooperatives de crèdit. En segona posició tenim la banca ètica i, gairebé en la mateixa posició, la banca convencional i les administracions públiques.

Una dada important, i negativa, és que **a més del 44% de les cooperatives els preocupa la seva dependència dels ingressos que reben de l'administració pública**.

Gènere

Gairebé el 76% de les persones treballadores de les cooperatives són dones. En canvi, en els consells rectors de les cooperatives, el percentatge de dones baixa fins al 48%.

El percentatge de dones als consells rectors ha evolucionat des del 43,1% de l'any 2018 fins al 48,4% l'any 2021. Per tant, és un àmbit en què cal continuar treballant, però **es va avançant cap a la paritat en espais i rols de les dones a les cooperatives**.

En el cas de les cooperatives **amb activitat de cara al públic**, són dones el **77,72% de les persones sòcies**, mentre que en aquelles que no fan l'activitat de cara al públic el percentatge és del 45,53%.

Com a bona notícia, **2 de cada 3 cooperatives tenen protocol d'assetjament, plans d'igualtat i mesures de conciliació** que van més enllà del que estipula la llei. Algunes d'aquestes mesures de conciliació són: flexibilitat horària, teletreball, més dies de vacances o ampliació de les baixes per paternitat/maternitat.

Perspectives de futur

El que havia de ser una recuperació del consum, motivat per la finalització de les restriccions per la covid-19 i l'excés de liquiditat per l'estalvi durant els anys 2020-2021, ha acabat en una inflació desbocada impulsada, en part, pel context polític internacional. Els preus de l'energia, del gas, els carburants, els cereals, la guerra a Ucraïna..., en resum, la crisi energètica i alimentària global ha empès els preus del consum amb una **inflació del 8,6% a l'Eurozona i del 10,4% a l'Estat espanyol**, segons dades del mes d'agost de 2022.

Els primers efectes de la inflació han estat un fort descens de les perspectives de creixement dels països, inestabilitat als mercats financers, encariment dels costos de finançament en molts sectors i una penalització a les economies més endeutades. La inflació també ha afectat el cistell de la compra, encarint-lo i repercutint, per tant, en les butxaques de les famílies. Amb aquest panorama, en què **la pujada dels tipus d'interès per aturar la inflació encareix els costos de finançament, l'accés al crèdit serà més difícil i és possible que pugui excloure algunes cooperatives de l'accés al crèdit**.

Tot i això, quan vam preguntar a les cooperatives (i el treball de camp va ser entre juny i setembre d'aquest 2022) com creien que seria el balanç del 2022 respecte al 2021, el **60% d'aquestes preveïen que el 2022 seria millor que el 2021**.

Conclusions

El Baròmetre demana informació econòmica, societària, formativa i sobre participació en la Federació. **El treball de camp s'inicia al juny, un cop totes les cooperatives ja han tancat econòmicament l'any anterior, i finalitza al setembre**. En aquest Baròmetre han respost 100 cooperatives d'un total de les 666 que estaven federades a l'inici de l'estudi. És a dir, el percentatge de respostes ha estat del 15%.

A més de fer un mapatge del cooperativisme de treball de Catalunya, les cooperatives que han respost l'enquesta reben un informe personalitzat on poden avaluar la seva evolució interna i comparar-se amb el sector a què pertanyen.

Amb les dades del 2021, **des de la Federació es valora que es va per bon camí, però cal continuar fent incidència**.

Som representativitat

→ **Participació**

Visibilitat

→ **Enfortiment i creació**

Sectors

→ **Territori**

Economies feministes

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativestreball.coop

Arriba la **retribució flexible** a l'economia social i solidària i tercer sector

Disposa de més
amb el mateix salari
contractant despeses
del dia a dia

TANDEMGO
by TANDEM SOCIAL

Promou:
e/s economia social

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empreses
i Treball

Finança:
SGPE

Vols provar la plataforma sense cost? Contacta'ns!
tandemgo.coop

Fem créixer el consum cooperatiu!

Jordi Rojas

Vicepresident de la FCCUC i
President d'Opcions, Sccl.

Amb el compromís que expressa aquest títol, «Fer créixer el consum cooperatiu», el passat 22 de novembre un grup de cooperatives vam ser elegides per formar part del Consell Rector de la FCCUC - Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (CoopsConsum). En el marc de l'Assemblea General Ordinària d'enguany vam poder culminar un procés de renovació i d'ampliació complex, alhora que estimulants, que ha significat el relleu de la presidència, la renovació d'una colla de cooperatives que ja formaven part del Consell Rector i que mantenen la il·lusió per seguir-hi treballant i la incorporació d'unes quantes cooperatives que volen ser la representació dels nous sectors del cooperativisme de consum en els òrgans de govern de CoopsConsum. Cooperatives que han vist la necessitat de sumar els seus esforços i la seva mirada a la feina que, durant tots aquests anys, ha fet la Federació. Una feina que seguirà representada per les cooperatives que, tot i tenir mandat vigent, han participat activament en el procés d'elaboració de la candidatura i del programa i que el subscriuen plenament.

Un escenari que descriu bé el paràgraf que tancava el nostre document de presentació:

«Un programa que, sobre la base del consens i de la feina feta fins ara, proposa enfortir la Federació amb l'aportació de la mirada i el treball de nous sectors per fer del cooperativisme de consum un actor important en el marc del conjunt del cooperativisme català. Un programa amb un equip divers i compromès que us proposa aquesta nova etapa en la vida de la Federació amb més participació, amb eines més adequades per afrontar els nous reptes i amb la il·lusió de sumar els esforços de les entitats que ens incorporem als de les que ja fa temps que treballen per fer de la Federació l'espai de totes.»

Així doncs, el nou Consell Rector està format per les cooperatives que encara tenien mandat vigent —**Abacus Cooperativa, El Brot, Coop70, Germinal, Gestió Veïnal i Minera Olesana**—, les que han renovat —**Apindep Ronçana, Consum Cooperativa i SCIAS-Hospital de Barcelona**— i les de nova

incorporació —**Balenyà Sostenible, Opcions, Som Energia, Som Connexió, Som Mobilitat i Sostre Cívic**. La presidència, de la qual parlarem més endavant, l'ostenta **Som Energia**.

Abans d'entrar en el propòsit d'aquest nou equip, deixeu-me aturar un moment per fer un reconeixement a qui, en aquests darrers anys, ha assumit la presidència de la Federació, en Quim Sicília. Una presidència que ha representat i modernitzat la Federació amb encert, que ha sostingut l'entitat en un dels períodes més complexos que ens ha tocat viure i que ha actuat amb una extraordinària generositat en aquest moment de relleu. Gràcies per tant, Quim.

Dèiem, doncs, que encetem una nova etapa i ens agradaria posar de manifest quins són els elements més rellevants que conté la nostra proposta. La introducció del programa diu que l'objectiu principal d'aquest nou Consell Rector és «fer una reflexió sobre el paper del cooperativisme de consum en el moment actual i els nous reptes que la Federació i el conjunt del cooperativisme tenen per seguir **cooperativitzant la nostra societat**». I afegeix: «en aquest sentit, volem aprofundir en la configuració de la Federació com una opció democràtica, horitzontal i amb una **participació intensa en la vida col·lectiva del nostre país** i, en particular, en els **espais d'articulació del cooperativisme**». **Tres idees clau**, doncs, per a aquesta nova etapa: cooperativitzar la societat, participar intensament en la vida col·lectiva del país i en els espais del cooperativisme del país. Nos ens hi posem per poc! Certament, no són objectius senzills. Tanmateix, ho fem amb la convicció d'haver conformat un equip de treball sòlid, compromès i convençut, tant de la seva capacitat per aconseguir-los com del paper que la Federació ha de jugar en els propers anys. Uns anys que, segons tots els indicis, seran difícils, de crisi profunda d'un model socioeconòmic caduc, en els quals el cooperativisme té molt a dir i el de consum n'ha de ser un dels actors rellevants.

Com ho volem fer? Començant per aplicar el que volem per a la societat a la nostra manera de fer. Treballant de forma més col·laborativa, amb una «presidència col·legiada, on els diferents càrrecs de presidència, secretaria, vicepresidència i vicesecretaria treballin en equip i de manera coral. Al servei del conjunt del Consell Rector, tot aportant i facilitant metodologies de treball que facilitin i agilitzin el desenvolupament de tasques i presa de decisions. Comptant amb les eines de facilitació i treball en equip de què el mateix cooperativisme disposa».

Amb el convenciment que aquest és el millor model per afrontar els reptes de futur, hem definit diverses línies d'actuació sobre les quals desplegar l'activitat d'aquest nou mandat i que detallem resumidament:

En l'àmbit del consum:

1. Reforçar sectors estratègics: **l'energia**, impulsant comunitats energètiques; **la cultura i l'educació**, reforçant el posicionament de les cooperatives de referència; **l'aigua**, repllicant models d'èxit arreu del país; **l'habitatge cooperatiu en cessió d'ús**, reforçant-lo i donant suport a la modificació de

la llei de cooperatives que proposa el sector; **el cooperativisme alimentari i agroecològic**, enfortint les iniciatives i valorant el seu compromís amb la sobirania alimentària; **el cooperativisme sanitari**, remarcant un model de gestió sanitària pioner; **la mobilitat**, impulsant models de transport compartits, col·laboratius, eficients i sostenibles; **la connexivitat**, promovent la sobirania en les telecomunicacions; **les cures**, reforçant i visibilitzant les cooperatives que treballen en aquest àmbit.

2. Fomentar la intercooperació, una de les assignatures més importants del nostre model.
3. Impulsar projectes en àmbits o sectors en els quals el cooperativisme encara no hi és o és poc present.
4. Enfortir les estructures federatives per fer-les més útils al cooperativisme de consum.

En l'àmbit del cooperativisme:

1. Enfortir la participació a la Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i fer-hi més visible el cooperativisme de consum.
2. Reforçar la intercooperació amb altres federacions per optimitzar recursos i per impulsar projectes conjunts.

En l'àmbit de la participació:

1. Consolidar la Federació com un espai per a tots els sectors i sensibilitats del cooperativisme de consum de Catalunya.
2. Activar la participació de la base social.
3. Incorporar noves cooperatives.
4. Desenvolupar i consolidar una cultura organitzativa feminista, inclusiva i igualitària.
5. Treballar per rols de presidència i de lideratge compartits.

En l'àmbit de l'impacte a la societat:

1. Afavorir projectes col·laboratius i oberts que facilitin l'accés a les noves tecnologies.
2. Posicionar i visibilitzar el cooperativisme de consum com un agent transformador fent que la FCCUC sigui referent de la transformació ecosocial.
3. Augmentar la presència i visibilitat política i mediàtica de la Federació.

Com veieu, la proposta és àmplia, transversal i ambiciosa. Una proposta a l'alçada del que la societat necessita per transitar cap a un nou model de producció, distribució i consum orientat al bé comú. En línia amb la tradició més arrelada del cooperativisme de consum del nostre país alhora que connectada amb les noves manifestacions d'aquest cooperativisme que neixen per respondre als nous reptes, als nous escenaris i a les noves necessitats, però amb un valor compartit que ens traspassa a totes: treballar per construir una societat més equitativa, més sostenible, més feminista i més justa. Una societat més cooperativa.

Maria Medina
Som Mobilitat, SCCL
@SomMobilitat

El futur (im)possible de l'urbanisme i la mobilitat

Per segon any consecutiu m'ha tocat participar en l'enquesta de Mobilitat en Dia Feiner que realitza l'Autoritat Metropolitana del Transport (ATM). Aquesta enquesta pretén fer una radiografia de com ens movem les persones en el nostre dia a dia i ha de permetre orientar la planificació i la gestió del sistema de transport. A mi, a més, m'ha servit per ser conscient de la manera com em moc i m'ha portat a reflexionar per què ho faig així.

En el meu dia a dia els desplaçaments que faig són a peu, en bicicleta elèctrica o amb una bicicleta de càrrega amb la qual porto els meus fills a escola o a les activitats extraescolars. Pensant-hi una mica, crec que els motius són tres: són les formes de desplaçament més ràpides per a les distàncies que he de fer, les que tenen un impacte ambiental menor i les que m'ajuden a portar una mica millor aquesta ecoansietat que a vegades treu el cap quan penso en els meus fills i el futur que els estem deixant.

Soc conscient que la meua situació és privilegiada: tinc la vida compactada i el meu context em permet gaudir del que alguns teòrics anomenen la ciutat dels 15 minuts. Aquest límit temporal fa referència al temps màxim de trajecte a peu que hauria de permetre a un ciutadà resident en un municipi (o barri) accedir des de casa seva als serveis i activitats que donin resposta a les necessitats essencials: habitatge, feina, subministraments, atenció sanitària i accés a la cultura i l'esport. Us imagineu com serien els nostres barris i municipis si tots poguéssim viure així? Estic segura que el planejament urbanístic seria molt diferent.

En el paradigma actual, l'automòbil regeix l'organització dels nostres territoris i és totalment comprensible: la mobilitat intermunicipis per a desplaçaments laborals és elevada, tenim una xarxa de transport públic deficitària tant pel que fa a recorreguts, com a freqüència de pas, com a qualitat del servei (totes, d'una manera o altra, hem patit les incidències dia sí dia també de rodalies). Però aquesta situació és la que ens ha portat a dedicar entre un 70 i un 80% de l'espai públic al vehicle a motor (entre zones d'aparcament i carrils de circulació). I això, irremeiablement, és a costa de treure espai a la resta d'actors que convivim en un lloc concret.

Per sort, no tot és tan negre ni ha de ser així per sempre. Hi ha moltíssimes iniciatives que estan fent realitat canvis en els patrons de mobilitat i urbanisme, i la ciutadania de mica en mica va prenent consciència del potencial que pot tenir poder reapropriar-se i tornar a gaudir d'allò públic. A més, en un context de crisi climàtica i esgotament de recursos (sobretot del petroli) on els patrons de mobilitat canviaran radicalment, anticipar-nos i adaptar-nos ens pot ajudar a fer una bona planificació i evitar la improvisació i el campí qui pugui, que ja sabem a qui deixa més malparat habitualment.

Iniciatives com els camins escolars, que promouen anar a peu a l'escola o els bicibús, que fomenten el gust per moure's en bicicleta als infants; són autèntiques petites revolucions quotidianes que estan servint a grans i petits per canviar el seu mo-

del de mobilitat i reapropriar-se de l'espai públic de forma lúdica i reivindicativa. Projectes com Som Mobilitat, que promouen una transformació del model de mobilitat en què es prioritzi la mobilitat activa (a peu, en bicicleta), l'ús del transport públic i s'impulsin serveis per compartir vehicles elèctrics són una altra forma de contribuir a recuperar l'espai públic destinat tradicionalment al vehicle privat.

Cal reprioritzar l'espai de tots. Donar-ne més al vianant, que així gaudirà i passarà més temps als carrers, a les places, contribuirà a donar vida al teixit comercial i associatiu. Reduir l'espai d'aparcament en superfície regalat al vehicle privat i redistribuir-lo en favor de la bicicleta, del transport públic, d'espais per a la distribució de mercaderies de comerços locals amb vehicles 0 emissions (bicimissatgeria, vehicles elèctrics). Cal revisar com planifiquem els nostres barris i municipis, fer-ho des d'una perspectiva feminista en la qual no només es tinguin en compte els desplaçaments per feina, sinó també tots aquells que tenen a veure amb les cures de petits i grans i les tasques de la llar que duen a terme, majoritàriament, les dones.

Les meves filles petites, que corren felices pels carrers, em senten dir sovint: «Vigileu amb els cotxes! no correu!». I jo, per dins, penso com és d'injust que percebin el seu entorn com a hostil i perillós. El meu fill de sis anys, que ha anat sempre de paquet en bici, ara vol anar amb la seva bicicleta a tot arreu. I a mi em surt tímidament l'orgull de mare, de pensar que alguna cosa dec haver fet bé, però alhora el temor de saber els perills que (encara) té per als ciclistes moure's per la ciutat. I així, nedant entre el que queda per fer i tot el que veig que s'està transformant, és com vaig teixint l'esperança de pensar que sí, que hi ha futur i que és possible fer les coses millor.

Aquest article ha estat escrit amb inspiració de la campanya Futurs (im)possibles: <https://futursimpossibles.org/>

Recuperant les sobiranies dels entorns rurals des de l'economia social i solidària

Ricard Pedreira
Economista

L'economia social i solidària es pot fer servir com a eina de desenvolupament local, que vetlli per l'equilibri en la relació rural i urbana. «Ens cal més sobirania als municipis i una participació veïnal activa: poder debatre, acordar, decidir i construir des de la base». Carla Escarrà dicit.

Després de la introducció, hi ha quatre capítols que corresponen a la transcripció (i altres fonts) de quatre debats fets el 2021 a Santa Coloma de Queralt, Solsona, Saldes i Sabadell, i les corresponents conclusions.

Els temes dels debats van ser: «Feminismes, cures i ESS a l'entorn rural», «La centralitat de la pagesia, ESS i desenvolupament local», «Territoris sobirans: sobirania energètica i ESS, ruralitat i transició energètica» i «Viure dignament al món rural». És a dir, Ruralitat i Feminisme, Desenvolupament Local, Energia i Viure amb dignitat.

Per què és important parlar de ruralitats? Perquè «la història recent ha posat l'entorn urbà al centre polític i econòmic i ha condemnat el rural a la seva subordinació».

Els territoris rurals estan formats pel 62% dels pobles de Catalunya, habitats per un 4% de la població i 1,5% que es dedica a la pagesia, segons l'Idescat 2021. En el marc geogràfic, els espais

rurals queden fora de Barcelona, de la seva àrea metropolitana i de les altres capitals de demarcació.

Podem veure, doncs, que com pronosticaven Engels, Berger o Lefebvre, la industrialització creixent del segle XX ha fet emigrar a les ciutats la majoria de les persones per treballar en les fabriques urbanes en detriment de la ruralitat, «el saber fer tradicional, un tarannà i una cultura».

Hi ha, però, situades en l'espai rural, indústries com les macrogranges on, segons informacions del Grup de Defensa del Ter, la comarca és compartida per un milió de porcs i on les terres de cultiu són utilitzades «no per cultivar-hi el menjar, sinó per abocar-hi el purí».

El turisme també ha fet «capgirar l'entorn físic, social i cultural de molts espais rurals del territori», augmentant els preus dels terrenys i condicionant l'activitat tradicional de la pesca.

Entrant en el feminisme i amb dades en mà, només «una de cada quatre explotacions pageses tenen dones com a titulars», la qual cosa comporta menys representació i decisió en les activitats corresponents.

Segons Pati Homs i Carla Roca, de la cooperativa agroecològica L'Aresta, de Santa Coloma de Queralt a Tarragona, «les pageses, ramaderes i elaboradores

ens trobem entre la mercantilització dels aliments i la dependència d'uns proveïments cada vegada més globalitzada, a més del manteniment dels estris i dels animals, amb l'abandonament del suport mutu, que passa moltes vegades per la dependència de l'estat i especialment del mercat».

Les dones en l'àmbit rural han estat un exemple de «economia circular» potser malentesa: treballant les collites, les conserves, el bestiar i les altres feines... Tot i ser propietàries del 26% de les explotacions agràries de Catalunya, només representen un 5% dels espais de decisió.

L'agroecologia, en contra dels procediments actuals més generalitzats, «pretén el manteniment dels sistemes alimentaris respectuosos amb l'entorn, encara que molts projectes no siguin viables econòmicament». Tot i que l'alimentació hauria de ser l'eix vertebrador de l'existència, en la nostra societat el valor imperant és el valor de mercat que invisibilitza els altres. El sistema de producció industrial pressiona per maximitzar la producció i els beneficis, i posa el capital al centre de la vida.

La pandèmia causada per la covid-19 va fer pensar que la necessitat de l'abastiment alimentari podria qüestionar el mercat clàssic, apropant els compradors a totes les etapes del cicle econòmic: Producció, finançament i comercialització. Però no: acabada la pandèmia, les aigües han retornat a les seves lleres.

D'altra banda, «l'evolució del paisatge és una eina visible per mesurar l'estat de salut de la pagesia». També

cal considerar la disminució del nombre de persones que s'hi dediquen, ja que alguns la consideren una feina «antiquada, precària i amb poca formació reglada». A més, la distribució sovint «escanya la productora», i augmenta els seus marges. Més que distribuïdors, sovint es podria parlar més d'intermediaris.

Un altre tema interessant és la producció d'energia, en aquest cas èdica, però també els embassaments, que no tenen gaire en compte ni persones ni entorn. Són obres faraòniques que serveixen bàsicament als entorns urbans. Un exemple és el de la comarca de la Terra Alta, amb Gandesa com a centre, en què hi ha instal·lats 184 aerogeneradors i deu centrals en marxa que no generen cap benefici als seus 3.000 habitants. El valor d'ús d'abans s'ha convertit en un valor de canvi. Davant d'això, les comunitats locals s'han organitzat (sovint en cooperatives) per produir i distribuir l'energia que necessiten «i controlar el procés al marge de les grans corporacions». A la Catalunya Nord, hi ha projectes arrelats al món rural com la cooperativa Conflent Energie, que produeix «energia a través d'instal·lacions col·lectives».

L'última sessió es va dedicar a una «visió holística dels entorns rurals», un calaix de sastre (en paraules dels mateixos autors) per tractar altres temes també interessants. Un d'ells, l'habitatge com a «pal de paller» per al desenvolupament de les persones. Malgrat el despoblament de les zones,

l'accés a l'habitatge no és fàcil, per l'índex de segones residències, ocupades o no ocupades, i el poc marge de les administracions per «tramar polítiques d'habitatge, mancades de finançament i/o d'ajuda tècnica».

Malgrat tot, el model d'habitatge cooperatiu s'obre pas poc a poc «mentre construïm comunitat». La pionera, Cal Cases de Santa Maria d'Oló, ja fa deu anys que camina.

Un altre tema és aconseguir sobirania en la presa de decisions. L'habitatge esmentat, les infraestructures de transport i la cultura, entre d'altres, necessiten el suport actiu de les institucions que, sovint, està situat en les grans urbs. Si l'«Espanya buida» pot ser un problema, no hi ha dubte que l'«Espanya plena» ho és encara més, segons diu Gustavo Duch, encertadament.

Parlant en positiu, «si ens inspirem en el procés creatiu de la natura comencem a redescobrir les sinergies, les col·laboracions, l'escolta, el suport mutu, l'abundància i una evolució més cíclica». La crisi d'Ucraïna ha mostrat que els recursos són finits i que cal un control sobre els recursos essencials.

«La comunicació entre el món rural i l'urbà ha resultat un monòleg per part de les urbs, i ha eliminat la diversitat cultural del nostre territori». L'economia social i solidària aporta autogestió, intercooperació i mancomunació d'estratègies al servei de la comunitat. El diàleg i la gestió del canvi són essencials per recuperar la sobirania rural.

ESCARRÀ, Carla (coord.).
**ECONOMIA SOLIDÀRIA I RURALITATS.
RECUPERANT SOBIRANIES.**

Barcelona: Pol·len Edicions, SCCL,
i Xarxa d'Economia Solidària, 2022
ISBN: 9788418580567
93 pàgines

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

A woman, likely a chef, is shown from the chest up. She has a serious expression and a visible burn on the right side of her face. She is wearing a white chef's coat and a black headband. The background is a kitchen with various equipment and ingredients.

CREMADA

A Catalunya cada dia es produeixen centenars d'accidents i malalties professionals i encara hi ha persones que moren a la feina. Molts d'aquests accidents i malalties es poden prevenir aplicant les mesures preventives adequades.

CONTRA LA SINISTRALITAT LABORAL

**PREPARADES,
PREVINGUDES,
SEGURES.**

25N

Dia Internacional per
a l'Eliminació de la Violència
vers les Dones

900 900 120

Contra les violències
masclistes t'escoltem

DECIDIRIES
PER ALGÚ
ALTRE

SENSE
PREGUNTAR-LI
PRIMER?

Doncs en el sexe
això encara passa

Per una nova cultura del consentiment
#SíAlConsentiment

Generalitat
de Catalunya